

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1010

10 Mayıs 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6045)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) TBMM Başkanlığının 16.04.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.99343 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 20.04.2012 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1183/1807 sayılı yazısı.

Mersin Milletvekili Sayın Ali Rıza ÖZTÜRK'ün, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/6045 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Başkanlığı Başbakanlık

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ RIZA ÖZTÜRK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6045)**

Sorular 1, 4:

Bilindiği gibi geçtiğimiz Mart ayı içerisinde benzin fiyatlarına 3 haftada 3 ayrı zam yapıldı. 09 Mart'ta 10 kuruş, 19 Mart'ta 8 kuruş, ve daha sonra da 5 kuruşluk zamlar yapılarak benzinin fiyatı 4.67 TL'ye kadar çıktı. 01 Nisan'dan geçerli olmak üzere tüketicinin kullanmış olduğu elektrik fiyatına ortalama olarak yüzde 8,1 oranında artış yapıldı. Geçtiğimiz Mart ayı içerisinde de elektriğe meskenlerde yüzde 9,57 oranında zam yapılmıştı. Bunlarla birlikte Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanı Taner Yıldız'ın açıklamalarıyla da doğalgaza yüzde 18,72 oranında zam yapıldı. Doğalgaza yapılan zamlar ile ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız "Tabi zamdan hoşlanmadığımı ve sevmediğimi söyleyebilirim ancak bu zammı yapmak zorunda kaldık. Bu çok fazla baskı altında yapılan zamdır. Türkiye, 10 yıl önce 22 dolara ham petrol alırken şu an 122 dolardan alamıyor." açıklamalarına yer vermiştir. Ancak Brent petrolün 40 doların altına düştüğü, dolar kurunun 1,5 seviyelerinde olduğu zamanda bile en yüksek doğalgaz fiyatını biz ödüyorduk. Şu anda ABD'de doğalgaz fiyatı son 10 yılın en düşük seviyelerine geriledi. Hatırlayacağımız gibi 1 Ekim 2011'de de doğalgaza yüzde 14,3 zam yapılmıştı. Yapılan bunca zamların etkisiyle de piyasadaki birçok üründe zamlanacağı aşikârdır.

Türkiye'nin enerji üretimindeki doğalgazın payı yüzde 33 dolayındadır. Doğalgaza bağımlılık oldukça yüksektir. Ayrıca doğalgazın yüzde 98'ini ithal etmekteyiz. Enerji üretiminde hem bu denli doğalgaza bağlı olup hem de hemen hemen hepsini ithal etmek oldukça yanlış bir politikadır. Bu bilgiler ışığında:

-Elektrik ve doğalgaza yapılan bu zamlar hangi ihtiyaçtan kaynaklanmıştır?

-Birçok ülkede doğalgaz fiyatı gerilerken neden bizim ülkemizde doğalgaza zam üstüne zam yapılmaktadır?

Cevaplar 1, 4:

Elektrik fiyatlarının belirlenmesine yönelik olarak Enerji KİT'leri 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu (YPK) Kararı ile 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma (MBF) Mekanizmasına geçmiştir. Söz konusu Karar gereğince maliyet ve döviz kurlarındaki değişimler fiyatlara yansıtılmakta ve satış fiyatları bu Karar uyarınca belirlenmekte ve uygulanmaktadır. MBF ile alım maliyeti, fuel-oil alım maliyeti ve sıfır bakiye maliyeti (piyasanın tümünde gerçekleşen enerji alım/satım arasındaki farkın üreticilere yansıtılması) kalemlerinden oluşmaktadır. Her bir portföy üretim grubu için söz konusu YPK Kararı ekinde üretim kaynaklarının maliyet ağırlık oranlarına göre formülasyonlar belirlenmiştir. Maliyetlerdeki değişim dönemsel olmakla birlikte, MBF Usul ve Esasları Genelgesine göre maliyetlere göre belirlenen fiyatlar yılsonu mali hedeflerine bağlı olarak yeniden tespit edilebilmektedir. Hazine Müsteşarlığı, MBF'nin uygulanmasına ilişkin gerekli gözetim ve koordinasyonu yapmaktadır.

Yine, doğal gaz ithal bir enerji kaynağı olup, yapılan uluslararası anlaşmalar çerçevesinde temin edilmektedir. BOTAŞ Genel Müdürlüğü doğal gaz toptan satış fiyatlarını belirlerken pazarın durumunu, EPDK'nın tarife ile ilgili kararları doğrultusunda alım ve işletme giderlerini ve piyasa koşullarını dikkate alarak mümkün olan en makul seviyede fiyatlarını belirleyerek doğal gazı tüketicilere sunmaktadır.

Dünya'da doğal gazın işlem gördüğü üç farklı piyasa yapısı bulunmaktadır. Bunlar Amerika, Avrupa ve Uzak Doğu piyasaları olup bu piyasalarda doğal gaz fiyatları, söz konusu piyasaların dinamiklerine bağlı olarak belirlenmektedir. Amerika doğal gaz piyasasında boru gazı ve LNG işlem görmektedir ve doğal gaz fiyatları doğrudan arz ve talebe bağlı olarak belirlenmektedir. Amerika doğal gaz üreticisi bir ülke olup, aynı zamanda doğal gaz ve LNG ithalatı da yapmaktadır. Son yıllarda Amerika'da bulunan kaya gazının piyasaya girmesi ile birlikte arz fazlalığı meydana gelmiş ve Amerikan piyasasında doğal gaz fiyatlarının düşmesine sebep olmuştur.

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ RIZA ÖZTÜRK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6045)**

Diğer yandan, Uzak Doğu doğal gaz piyasası büyük oranda LNG'ye bağlı olup özellikle Japonya'da yaşanan deprem ile birlikte nükleer reaktörlerin devre dışı bırakılması, Uzak Doğu'da LNG talebinin artmasına neden olmuştur. Söz konusu talep artışı LNG fiyatlarını da artırmıştır. Bilindiği üzere, Çin ve Hindistan'ın doğal gaz talepleri çok hızla artmakta ve bu ülkelerin doğrudan boru gazına erişimlerinin olmaması nedeniyle artan doğal gaz ihtiyaçlarını LNG alımı ile karşılamaları da Uzak Doğu'daki LNG fiyat artışını körüklemiştir. Buna karşılık, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa piyasasında boru gazı ve LNG işlem görmekte olup, bu piyasada boru gazının ağırlığı bulunmaktadır. Boru gazları, uzun dönemli doğal gaz alım anlaşmalarına bağlı olup, fiyatları bütün uzun dönemli anlaşmalarda olduğu gibi petrol fiyatları baz alınarak belirlenmektedir. Ayrıca ABD piyasasından çok farklı bir piyasa yapısına sahip olan Avrupa piyasasında, likidite oranı oldukça düşüktür.

Soru önergesinde sözü edilen doğal gaz fiyatlarının uluslararası piyasalarda 3.115 dolar düzeyinden 2.117 dolar düzeyine düşüşünün, Amerika piyasasında yer alan Henry Hub fiyatlarından alındığı değerlendirilmekte olup Henry Hub fiyatları \$/Mmbtu esas alınarak belirlenmektedir. Sözü geçen düşüşün Amerika'da son yıllarda bulunan kaya gazı fiyatlarının çok düşük olması, kaya gazının Amerika piyasasında yarattığı arz fazlalığı ve bu piyasanın arz talep değişikliklerinden doğrudan etkilenen likit bir piyasa yapısına sahip olmasından kaynaklandığı bilinmektedir. Ancak bu durum sadece Amerika piyasasına özgü bir durum olup, Uzak doğu piyasasında, artan doğal gaz talebi nedeniyle fiyatlar artmış, Avrupa piyasasında ise artan petrol fiyatları nedeniyle doğal gaz fiyatlarında artış gerçekleşmiştir.

Sorular 2, 3:

-Elektrik ve doğalgaza yıllardır yapılan bu zamlar Hükümetiniz tarafından izlenen yanlış enerji politikalarından kaynaklı değil midir?

-Elektrik ve doğalgaza yapılan bunca yüklü zamlardan sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldızın "zamlardan hoşlanmadığımı ve sevmediğimi söyleyebilirim" sözleri, uygulanan yanlış enerji politikaları için yeterli midir?

Cevaplar 2, 3:

Elektrik ve doğalgazdaki fiyat değişimlerinin açıklaması yukarıda yapılmıştır. Ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması ve sürdürülebilir kalkınmasının temini için sürekli, verimli ve ucuz enerji sağlanması büyük önem taşımaktadır. Tüketicilerin enerjiyi en uygun maliyetle kullanabilmelerine yönelik olarak petrol ve doğalgaz aramalarına önemli kaynaklar ayrılmaktadır. Bununla birlikte, birincil enerji kaynakları bakımından dışa bağımlılığımızı azaltmak ve buna yönelik olarak yerli enerji kaynaklarımızdan azami ölçüde yararlanılmasına sağlamak için rekabetçi bir enerji piyasası oluşumu çerçevesinde gerekli yatırımlar yapılmakta ve mevzuatlar hazırlanarak yürürlüğe konulmaktadır. Ayrıca bu yöndeki hedeflerimiz "Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi"nde ve Bakanlığımız Stratejik Planında da yayınlanmıştır. Tüm bu uygulamalar sonucunda maliyetlerin düşürülmesi ve böylece oluşacak kazanımların nihai tüketiciye yansıtılması için çalışmalarımız yoğun olarak sürdürülmektedir. Dolayısıyla, izlediğimiz enerji strateji ve politikalarının yanlış olduğuna ilişkin değerlendirmelere Bakanlığınca katılmak mümkün değildir.

Sorular 5, 6:

-Yapılan bu zamlarla daha belli olmayan memur maaş zamlarını şimdiden geri almış olmuyor musunuz?

-Uygulamaya konulan bu yüklü zamlardan sonra hala belli olmayan memur maaşlarına ne kadar zam yapmayı düşünüyorsunuz?

Cevaplar 5, 6:

Gerçekleşen fiyat değişimlerinin nedenleri yukarıda açıklanmış olup bu değişimlerin yapılacak maaş artışları ile ilişkilendirilmesi doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Ayrıca, maaş artış oranlarına yönelik olarak gereken çalışmalar ilgili Bakanlıklarca yapılmakta olup en kısa sürede sonuçlandırılacaktır.